

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.sm@govsec.fi
nina.vienonen@govsec.fi

Viite: sisäministeriön lausuntopyyntö 23.3.2022, VN/14247/2021-SM-1

Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Sisäministeriö asetti pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen 3.2.2020 ja valmistelu toteutettiin työryhmätyönä neljässä jaostossa, joissa oli laaja sidosryhmien edustus. Esiselvityshankkeen tavoitteena oli laatia hallitusohjelman mukainen kokonaisvaltainen selvitys pelastuslain uudistamiseksi. Sisäministeriö asetti 31.8.2021 pelastuslain uudistamishankkeen, jonka tavoitteena oli uudistaa pelastuslaki ottaen huomioon pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen jaostojen arviomuistiot sekä niistä saadut lausunnot. Tällä hallituskaudella on tarkoitus toteuttaa kiireelliset ja välttämättömät muutokset pelastuslakiin ja siirtää perusteellisempaa lainvalmistelua ja säädösmuutosten vaikutusarviointia edellyttävät muutokset toteutettavaksi seuraavalla hallituskaudella. Pelastusopistosta annetun lain muutosesityksen tavoitteena on järjestää ammattipätevyyden tunnustamista koskevaa menettely säätämällä Pelastusopisto ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi tahoksi pelastusalan miehistön, alipäällystön ja päällystön, hätäkeskuspäivystäjän sekä nuohoojan pätevyysvaatimusten osalta.

Sisäministeriö pyytää lausuntoa Hallituksen esitysluonnokseen 20.5.2022 mennessä.

Pirkanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua asianomaisesta luonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valvontatoiminta

Valvontatoimintaan tehdyt muutokset ovat pääosin hyviä uudistuksia ja kannatettavia. Palovaroittimien 17 §:n perustelumistion kirjauksia kunnossapitovelvoitteesta s.32 on syytä tarkentaa. Tekstissä tulisi tuoda esiin myös palovaroittimen käyttöohjeen mukainen toiminnan tarkastus, ja sen tulisi olla asukkaan vastuulla. Nykyinen teksti ohjaa käsitykseen, että toimintakunnan tarkastus ei ole tarpeen.

Lain voimaantulon osalta valvontatoimintaa ja siihen liittyviä tiedonsaantitarpeita koskevat osat olisi hyvä saada voimaan jo nyt esitettyä aiemmin.

Pelastustoiminnan sisältö ja johtaminen

Tilannekuvatoimintojen lisääminen pelastustoiminnan sisältöön ja sen huomioiminen myös pelastustoimen yhteistyöalueen järjestelyissä on hyvä uudistus, joka mahdollistaa aiempaa paremmin myös johtamisen ja tilannekuvan rakentumisen laajoissa ja pitkäkestoisissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa ja myös varautumisessa poikkeusolojen tilanteisiin. Tilannekuvatoimintojen lisäyksen vaikutus pelastustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin tulisi lakiuudistuksessa huomioida.

Lisäys pelastusviranomaisen toimivallan käyttömahdollisuudesta myös onnettomuuden uhatessa parantaa ennakkointimahdollisuuksia yllättävästi kehittyvissä tilanteissa.

Pelastustoiminnan johtamista koskevat tarkennukset johtovastuun siirtomahdollisuuksista hyvinvointialueelta pelastustoimen yhteistoiminta-alueelle ja edelleen valtakunnalliselle tasolle selkeyttää johtamisrakennetta. Pelastustoimintaa tilanteessa johtaa yksi pelastusviranomaisen kerrallaan, jolla on käytössään tarvittava toimivalta ja hän voi delegoida tehtäviä ja toimivaltaa. Tilanteiden eskaloituminen lisää johtamistasoja, johtamistasojen johtaminen on etukäteen määritelty ja ylempi johtamistaso voi aina ottaa johtovastuun.

Siviilivalmiusneuvottelukunta

Lakiluonnoksessa 23 a §:ssä esitetyn uuden toimielimen, siviilivalmiusneuvottelukunnan rooli ja tarpeellisuus suhteessa järjestämislain 9 §:ssä olevaan Pelastustoimen neuvottelukuntaan jää avoimeksi. Huomiona myös järjestämislain esitöissä oleva maininta, että hallinnossa on viime aikoina yleisemminkin luovuttu neuvottelukuntainstituutiosta ja sisäasiainministeriössä on otettu käyttöön uusia yhteistoiminnan muotoja yhteistyöviranomaisten ja muiden pelastustoimen sidosryhmien kanssa käytävässä vuoropuhelussa.

Teemu-Taavetti Toivonen

Pelastustoimen valmistelukokonaisuuden johtaja